

Spis treści

1. Wstęp.....	11
2. Spis skrótów.....	13
3. Kadry i płace - zmiany w 2024.....	20
3.1 Tabełaryczne zestawienie najważniejszych zmian, które weszły w życie w 2024 r. wraz z ich omówieniem.....	20
3.2 Zestawienie najważniejszych obowiązków pracodawcy na przełomie roku i w 2024 r.....	36
3.3 Cykliczne obowiązki pracodawcy.....	42
3.4 Cykliczne obowiązki płatników.....	45
3.4.1 ZUS.....	45
3.4.2 Urząd Skarbowy.....	45
3.4.3 PPK.....	46
3.4.4 PFRON.....	46
3.5 Obowiązki sprawozdawcze do GUS.....	47
3.6 Czy pracodawca ma obowiązek informowania zatrudnionych o zmianach treści przepisów kadrowo-płacowych?.....	47
3.7 Najważniejsze wyroki sądowe i stanowiska PIP, GIP i Ministerstwa Pracy w 2024.....	47
3.7.1 Krótka umowa o pracę ciężarnej nie może być kwestionowana przez ZUS, jeśli praca była wykonywana w warunkach podporządkowania.....	47
3.7.2 Wyjście prywatne można odpracować „uprzednio”.....	50
3.7.3 Emeryt – były pracownik ma prawo do świadczeń z ZFŚS, nawet jeśli jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę u innego pracodawcy, który ma Fundusz.....	51
3.8 Wynagrodzenie minimalne w 2024.....	52
3.8.1 Wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę dla pracownika i zleceniobiorcy w 2024.....	52
3.8.2 Dodatek za szczególne warunki pracy nie jest wliczany do minimalnego od 1 stycznia 2024 r.....	53
3.8.3 Czy pracodawca lub zleceniodawca jest zobowiązany powiadomić o zmianie wysokości minimalnej stawki miesięcznej i godzinowej?.....	53
3.8.4 Składniki wynagrodzenia uzależnione od wysokości minimalnego wynagrodzenia.....	54
3.8.5 Co wchodzi do minimalnego?.....	56
3.8.6 Czy pracownicze honoraria autorskie nie wchodzą do minimalnego wynagrodzenia za pracę?.....	59
3.9 Ubezpieczenia społeczne w 2024.....	60
3.9.1 Wysokość składek w 2024 r.....	60
3.9.2 Składka na ubezpieczenie wypadkowe od 1 kwietnia 2024 r.....	61
3.9.3 Kwota ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych w 2024 r.....	62
3.9.4 Kwota ograniczenia miesięcznej podstawy wymiaru składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w 2024 r.....	63
3.9.5 Skrócenie czasu na przekazywanie korekt dokumentów rozliczeniowych do ZUS.....	63
3.10 Ubezpieczenie zdrowotne w 2024.....	66
3.10.1 Zasady obniżenia składki zdrowotnej – bez zmian w 2024 r.....	66
3.11 Zasiłki w 2024.....	66
3.11.1 Zwolnienie lekarskie nie „anuluje” zwolnienia od pracy z powodu siły wyższej – stanowisko GIP, niejasne stanowisko ZUS.....	66
3.11.2 Uzupełnianie podstaw zasiłkowych w miesiącu wystąpienia zwolnienia z powodu działania siły wyższej – zmiana stanowiska ZUS.....	68
3.11.3 Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 24 listopada 2023 r.....	69
3.12 Podatki w 2024 r.....	70
3.12.1 Nowy niższy limit zwolnienia podatkowego finansowania wypoczynku dzieci ze środków obrotowych w 2024.....	70
3.12.2 Nowy niższy limit zwolnienia podatkowego świadczeń socjalnych w 2024.....	71
3.12.3 Podatki w 2024 r.....	71
3.13 Czas pracy w 2024 r.....	72
3.14 Współczynnik ekwiwalentowy.....	72
4. Zmiany, które czekają pracodawców w 2024 r. lub później.....	73
4.1 Zmiana ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.....	73
4.2 Zmiana rozporządzenia w sprawie BHP na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe.....	74
4.3 Kontrole PIP w 2024 r.....	75
4.4 Czy wszystkie świadczenia za chorobę będzie płacił ZUS w 2025?.....	76
4.5 Doręczenia elektroniczne.....	76
4.6 Sygnaliści.....	77
4.7 Dyrektywa o równości wynagrodzeń mężczyzn i kobiet.....	78
4.8 Czy przepisy KP o wynagrodzeniu za nadgodziny dla niepełnoetatowca po wyroku TSUE zostaną zmienione?.....	86

4.9 Czy fiskus zmieni podejście do ryczałtu samochodowego pod wpływem orzecznictwa NSA?.....	86
4.10 Elektronizacja umów o pracę.....	87
4.11 Umowa o praktykę absolwentką - zawsze odpłatna w 2024 r.?.....	87
5. Inne zmiany w 2023 r.	88
5.1 Refundacja kosztu szkoleń kontaktowych od 17 listopada 2023 r.....	88
5.2 Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o delegowaniu kierowców w transporcie drogowym.....	88
5.3 Zmiana ustawy o ograniczeniu handlu w niedzielę.....	88
5.4 Częściowa praca transgraniczna a ubezpieczenia społeczne.....	89
5.5 Koniec pandemii i stanu zagrożenia epidemicznego.....	89
5.6 Uprawnienia rodziców adopcyjnych – korzystne zmiany od 1 lutego 2023 r.....	90
5.7 Work-life balance – nowelizacja Kodeksu pracy.....	91
5.7.1 Rozszerzenie ochrony przed niekorzystnym traktowaniem w zatrudnieniu z powodu korzystania z uprawnień pracowniczych.....	92
5.7.2 Nowe regulacje dotyczące umowy na okres próbny.....	93
5.7.3 Pracodawca wskazuje w umowie o pracę dzień rozpoczęcia pracy.....	94
5.7.4 Brak możliwości zakazywania pracy na rzecz innego podmiotu.....	95
5.7.5 Rozszerzona treść umowy o pracę i dodatkowej informacji dołączanej do umowy o pracę.....	95
5.7.6 Rozszerzony zakres informacji dla pracowników wysyłanych do innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego.....	97
5.7.7 Wniosek o zmianę rodzaju umowy o pracę na umowę o pracę na czas nieokreślony lub o bardziej przewidywalne i bezpieczne warunki pracy – nowość od 26 kwietnia 2023 r.....	98
5.7.8 Ograniczenia w wypowiedzaniu umów o pracę – nowość od 26 kwietnia 2023 r.....	99
5.7.9 Obowiązek podawania przyczyny wypowiedzenia i inne zmiany dotyczące wypowiedzania umów na czas określony.....	100
5.7.10 Rozszerzony katalog podstawowych obowiązków pracodawcy.....	101
5.7.11 Więcej przerw w pracy wliczanych do czasu pracy.....	101
5.7.12 Zwolnienie od pracy z powodu siły wyższej.....	101
5.7.13 Dodatkowy urlop opiekuńczy.....	104
5.7.14 Elastyczna organizacja pracy na wniosek rodziców dzieci do ukończenia 8. r. ż.....	106
5.7.15 Dłuższy urlop rodzicielski.....	107
5.7.16 Urlop ojcowski – tylko do ukończenia 12 miesiąca.....	108
5.7.17 Inne zmiany wprowadzone w nowelizacji work-life balance.....	108
5.7.18 Sankcje za nieinformowanie pracownika o warunkach jego zatrudnienia i za nieudzielenie pracownikowi odpowiedzi na wniosek.....	112
5.8 Zmiany w zasiłkach od 26 kwietnia 2023 r.....	113
5.9 Nowelizacja rozporządzenia o dokumentacji pracowniczej w związku z nowelizacją work-life balance.....	116
5.10 Nowelizacja rozporządzenia o świadectwie pracy w związku z nowelizacją work-life balance.....	117
5.11 Nowe rozporządzenie w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem.....	118
5.12 Platforma Usług Elektronicznych obowiązkowa dla każdego płatnika od 1 stycznia 2023 r.....	119
5.13 Podatki w 2024 r.....	120
5.13.1 Skala podatkowa w 2024 r.....	120
5.14 PIT-2.....	120
5.14.1 Kwota wolna od podatku w 2024 r.....	120
5.14.2 Wysokość pracowniczych kosztów uzyskania przychodów w 2024 r. (KUP) – bez zmian.....	121
5.14.3 Możliwość rezygnacji pracownika ze stosowania podwyższonych miesięcznych kosztów uzyskania przychodów.....	121
5.14.4 Roczny limit roczny 50% KUP - bez zmian.....	122
5.14.5 Oświadczenia i wnioski podatkowe w 2024 r.....	122
5.15 Jak zmieni się wygląd list płac w 2024?.....	123
5.16 ZUS.....	124
5.16.1 Wysokość składek w 2024 r.....	124
5.17 Ubezpieczenie zdrowotne.....	126
5.17.1 Zasady obniżenia składki zdrowotnej.....	126
6. Źródła prawa pracy.....	128
6.1 Przepisy prawa powszechnie obowiązującego oraz zakładowe prawo pracy.....	128
6.2 Modyfikacja przepisów prawa pracy przez porozumienia zbiorowe.....	132
6.3 Przedstawiciel pracowników i przedstawicielstwo pracowników.....	135
6.4 Stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego.....	139
7. Zasady prawa pracy.....	140
7.1 Równe traktowanie w zatrudnieniu.....	141

7.1.1	Dyskryminacja.....	144
7.1.2	Mobbing	145
8.	Ochrona danych osobowych.....	147
8.1	RODO – o czym pracodawca czy zleceniodawca musi pamiętać zanim dojdzie do rozmowy kwalifikacyjnej .	147
8.1.1	Zgoda na przetwarzanie danych.....	147
8.1.2	Wizerunek – fotografia w CV.....	148
8.1.3	Niepełnosprawność a rekrutacja.....	148
8.1.4	Rekrutacje przyszłe.....	149
8.1.5	Kandydatury spontaniczne.....	150
8.1.6	UODO o zgodzie na przetwarzanie danych.....	151
8.1.7	Obowiązek informacyjny.....	153
8.1.8	Zakończenie rekrutacji – obowiązki pracodawcy.....	161
8.2	Korzystanie z innych źródeł pozyskania danych osobowych niż dokumenty nadesłane w procesie rekrutacji.	162
8.3	Referencje	162
8.4	Potwierdzanie prawdziwości dyplomów w szkole i na uczelni.....	163
8.5	Rekrutacja za pośrednictwem agencji zatrudnienia i portali rekrutacyjnych.....	163
8.6	Pozyskiwanie danych osobowych w Kodeksie pracy.....	163
8.7	Rozporządzenie RODO a zatrudnianie.....	167
8.7.1	Dokumentacja przetwarzania danych osobowych zgodnie z RODO.....	174
8.8	RODO a ochrona danych osobowych pracownika.....	175
8.9	Czy pracodawca może korzystać z prywatnych danych kontaktowych do pracownika?.....	178
8.10	UODO – poradniki i szkolenia.....	180
8.10.1	Konkursy dla pracowników a ochrona danych osobowych.....	183
8.11	Monitoring wizyjny i monitoring poczty elektronicznej.....	184
9.	Rekrutacja.....	191
9.1	Treść ogłoszeń o pracę.....	191
9.2	Rozmowa kwalifikacyjna.....	192
9.3	ABC rekrutacji.....	194
9.4	List intencyjny, przedwstępna umowa o pracę.....	197
9.5	Weksle niezgodne z prawem pracy	200
10.	Umowa o pracę.....	202
10.1	Strony stosunku pracy.....	202
10.2	Zawarcie umowy o pracę.....	202
10.3	Rodzaje umów o pracę.....	209
10.3.1	Co można wpisać do umowy o pracę?.....	209
10.3.2	Data zawarcia umowy i data rozpoczęcia pracy.....	210
10.3.3	Umowa na okres próbny.....	210
10.3.4	Umowa na okres próbny – zmiany wprowadzone w nowelizacji work-life balance.....	211
10.3.5	Umowa na zastępstwo – w Kodeksie pracy tylko do 21 lutego 2016 r.....	212
10.3.6	Umowa na czas wykonywania określonej pracy – w Kodeksie pracy tylko do 21 lutego 2016 r.....	212
10.3.7	Umowa na czas określony.....	213
10.3.8	Limit umów o pracę na czas określony, limit trwania umowy o pracę na czas określony - „limit 33 i 3”.....	214
10.3.9	Rozszerzenie zakresu treści umowy o pracę na czas określony.....	221
10.3.10	Nowe obowiązki informacyjne pracodawców wprowadzone nowelizacją work-life balance.....	221
10.4	Obowiązek podawania przyczyny wypowiedzenia umowy na czas określony.....	222
10.4.1	Umowa na czas nieokreślony.....	222
10.4.2	Rodzaje umów o pracę – podsumowanie.....	223
11.	Elementy umowy o pracę.....	224
11.1	Treść umowy o pracę.....	224
11.1.1	Zmiany w treści umowy o pracę oraz dodatkowej informacji wprowadzone nowelizacją work-life balance.....	224
11.1.2	Treść dodatkowej informacji o warunkach pracy i płacy po nowelizacji work-life balance.....	224
11.1.3	Rodzaj umowy.....	226
11.1.4	Data zawarcia i dzień rozpoczęcia pracy.....	226
11.1.5	Inne elementy umowy.....	227
11.1.6	Rodzaj pracy.....	228
11.1.7	Miejsce lub miejsca wykonywania pracy.....	228
11.1.8	Wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi pracy, ze wskazaniem składników wynagrodzenia.....	230
11.1.9	Wymiar czasu pracy.....	230
11.1.10	Termin rozpoczęcia pracy lub dzień rozpoczęcia pracy.....	230
11.1.11	Nowe elementy w umowie o pracę od 26 kwietnia 2023 r.....	231
11.1.12	Praca zdalna.....	231

11.1.13	Dodatkowe postanowienia w umowie o pracę.....	231
11.1.14	Przykładowy wzór umowy o pracę po nowelizacji work-life balance.....	233
11.1.15	Przykładowy wzór informacji o warunkach zatrudnienia.....	235
11.1.16	Prawa autorskie.....	245
11.1.17	Umowa o wspólnej odpowiedzialności za mienie powierzone pracownikowi.....	255
11.1.18	Umowa o zwrocie kosztów szkolenia.....	255
	RODO a umowa o pracę.....	255
11.1.19	Umowa o zakazie konkurencji.....	255
11.1.20	Dodatkowe zatrudnienie a zakaz konkurencji.....	257
11.2	Telepraca zniknęła z Kodeksu pracy od dnia 7 kwietnia 2023 r.....	259
11.3	Domniemanie stosunku pracy.....	259
12.	Obowiązki stron stosunku pracy.....	261
12.1	Obowiązki pracownika.....	261
12.2	Obowiązki pracodawcy.....	262
12.3	Wykroczenia przeciwko prawom pracownika.....	266
12.4	Regulamin pracy.....	273
12.5	Dokumentacja pracownicza a ochrona danych osobowych.....	276
12.6	E-akta osobowe od 1 stycznia 2019 r.....	277
12.6.1	Informacja o okresie przechowywania i odbiorze dokumentacji pracowniczej dołączana do świadectwa pracy.....	289
12.6.2	Obowiązki wobec ZUS wynikające z ustawy o elektronicznej akt osobowych.....	296
12.7	Rozporządzenie o dokumentacji pracowniczej.....	301
12.8	Akta osobowe.....	301
12.8.1	Część E – nowelizacja rozporządzenia w sprawie dokumentacji pracowniczej.....	309
12.9	Pozostała dokumentacja pracownicza.....	310
12.10	Forma, miejsce i okres przechowywania dokumentacji pracowniczej i innych dokumentów – kontrowersje i wątpliwości w wyjaśnieniach Ministerstwa Pracy.....	314
12.10.1	Gdzie trzymać druki niezwiązane z prawem pracy (podatkowe, ZUS, RODO)?.....	324
12.11	Przykładowe wzory dokumentów pracowniczych.....	325
12.11.1	Kwestionariusz osobowy dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie.....	326
12.11.2	Kwestionariusz osobowy dla pracownika.....	326
12.11.3	Dokumenty ubezpieczeniowe.....	327
12.11.4	ZUS ZUA – zgłoszenie/wyrejestrowanie/zmiana danych pracownika.....	328
12.11.5	ZUS ZIUA – zgłoszenie zmiany danych identyfikacyjnych pracownika.....	328
12.11.6	ZUS – ZCNA - dane członka rodziny w celu zgłoszenia/wyrejestrowania do ubezpieczenia zdrowotnego.....	328
12.11.7	Oświadczenie o przekroczeniu rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne i rentowe) lub kwocie składek odprowadzonych do ZUS w roku 2024.....	329
12.11.8	Oświadczenie do celów naliczenia składek na Fundusz Pracy.....	331
12.11.9	Potwierdzenie zapoznania się z regulaminami obowiązującymi u pracodawcy.....	331
12.11.10	Oświadczenie pracownicy/pracownika (matki, ojca lub opiekuna dziecka).....	332
12.11.11	Wniosek o przekazywanie wynagrodzenia do rąk własnych.....	333
12.11.12	Informacja dla pracowników dotycząca równego traktowania w zatrudnieniu.....	333
12.11.13	Potwierdzenie zapoznania się z przepisami o równym traktowaniu w zatrudnieniu.....	333
12.11.14	Oświadczenie w sprawie znajomości i odpowiedzialności za naruszenie przepisów o ochronie danych osobowych.....	334
12.11.15	Informacja o monitoringu.....	334
12.11.16	PIT-2 – od 1 stycznia 2023 r. pomocniczy wzór.....	335
12.11.17	Oświadczenie o podwyższeniu zaliczek.....	335
12.11.18	Oświadczenie o właściwym identyfikatorze podatkowym.....	336
12.12	Sposób przechowywania dokumentacji pracowniczej.....	336
12.13	Świadectwo pracy.....	338
	Rozwiązanie stosunku pracy.....	340
	Wygaśnięcie stosunku pracy.....	341
12.13.1	Prawo wystąpienia do sądu pracy.....	342
12.13.2	Informacje o dokumentacji pracowniczej dołączane do świadectwa pracy od 1 stycznia 2019 r.....	342
12.13.3	Wzór świadectwa pracy i sposób jego wypełnienia.....	344
12.13.4	Wzór świadectwa pracy.....	346
12.13.5	Odszkodowanie za niewydanie świadectwa pracy, odszkodowanie na podstawie KP.....	349
12.13.6	Najczęściej popełniane błędy w świadectwie pracy.....	352
12.14	Szkolenie pracowników.....	353
13.	Podstawowe prawa pracowników związane z rodzicielstwem.....	356
13.1	Badania lekarskie w ciąży.....	356

13.2 Prace zabronione	356
13.3 Zakaz rozwiązywania umów.....	359
13.4 Inne ograniczenia w zatrudnianiu ciężarnych.....	364
13.5 Ochrona i uprawnienia rodziców małych dzieci.....	365
14. Urlopy związane z rodzicielstwem i macierzyństwem.....	367
14.1 Zmiany wprowadzone nowelizacją work-life balance.....	367
14.1.1 Elastyczna organizacja pracy.....	367
14.1.2 Dłuższy urlop rodzicielski.....	368
14.1.3 Urlop ojcowski – tylko do ukończenia 12 miesiąca.....	369
14.1.4 Urlop opiekuńczy wprowadzony nowelizacją work-life balance.....	369
14.1.5 Zwolnienie od pracy z powodu siły wyższej.....	370
14.2 Zestawienie urlopów i świadczeń związanych z rodzicielstwem.....	370
14.2.1 Definicje pojęć na potrzeby działu ósmego KP.....	373
14.2.2 Urlop macierzyński.....	374
14.2.3 Urlop rodzicielski – regulacje od 26 kwietnia 2023 r.....	376
14.3 Elastyczna organizacja pracy dla rodziców.....	378
14.4 Najważniejsze wyroki i interpretacje w sprawach związanych z zasiłkami.....	379
14.4.1 ZUS nie ma prawa negocjować umowy o pracę gdy praca była faktycznie wykonana.....	379
14.4.2 Sztuczne zawyżanie podstawy zasiłkowej jest skutecznie kontrolowane i negowane przez ZUS.....	380
14.5 Urlop ojcowski.....	382
14.6 Rodzice adopcyjni a uprawnienia związane z rodzicielstwem.....	385
14.7 Urlop wychowawczy.....	385
14.8 Ubezpieczenia osób przebywających na urlopie wychowawczym i macierzyńskim.....	396
14.9 Uprawnienia zleceniobiorców i innych grup ubezpieczonych do podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu na warunkach urlopu wychowawczego.....	401
14.9.1 Inne grupy objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi.....	401
14.10 Powrót do pracy po urlopach związanych z rodzicielstwem.....	402
14.11 Przerwy na karmienie.....	402
14.12 Dwa dni na opiekę.....	403
14.13 Oświadczenie o korzystaniu z uprawnień rodzicielskich.....	404
15. Urlop wypoczynkowy.....	407
15.1 Prawo do pierwszego urlopu.....	408
15.2 Prawo do kolejnego urlopu.....	409
15.3 Wymiar urlopu.....	410
15.4 Plan urlopów.....	417
15.5 Przesunięcie terminu urlopu.....	418
15.6 Urlop proporcjonalny.....	419
15.7 Urlop uzupełniający.....	422
15.8 Urlop wypoczynkowy w okresie wypowiedzenia umowy.....	423
15.9 Urlop na żądanie.....	423
15.10 Przesunięcie urlopu.....	426
15.11 Odwołanie z urlopu.....	429
15.12 Urlop wypoczynkowy – oficjalne stanowisko Ministerstwa Pracy.....	430
15.13 Wymiar urlopu po doniesieniu świadectw pracy lub dyplomów.....	430
15.14 Inne zwolnienia z pracy.....	431
15.14.1 Usprawiedliwianie nieobecności w pracy.....	431
15.14.2 Zwolnienia od pracy.....	432
15.14.3 Honorowi krwiodawcy.....	437
16. Czas pracy.....	439
16.1 Ustalanie czasu pracy.....	439
16.2 Normy i ogólny wymiar czasu pracy.....	445
16.2.1 Okres rozliczeniowy.....	446
16.3 Czasu pracy – okresy wliczane i nie wliczane.....	449
16.3.1 Czas dojazdu i powrotu z pracy.....	451
16.3.2 Czynności przygotowawcze.....	451
16.3.3 Czas szkolenia.....	454
16.3.4 Usuwanie wad.....	454
16.4 Systemy i rozkłady czasu pracy.....	455
16.5 Czas pracy w 2024 r.	456
16.6 Współczynnik do wyliczenia ekwiwalentu w 2024 r.....	462
16.7 Rozkład czasu pracy (harmonogramy/grafiki).....	462

16.7.1	Podstawowy system czasu pracy	467
16.7.2	Równoważny system czasu pracy (art. 135 KP).....	467
16.7.3	Dozór urzędów (art. 136 KP).....	467
16.7.4	Pilnowanie mienia (art. 137 KP).....	468
16.7.5	Praca w ruchu ciągłym (art. 138 KP).....	468
16.7.6	Przerwany czas pracy (art. 139 KP).....	469
16.7.7	Zadaniowy czas pracy (140 KP).....	469
16.7.8	Ruchomy czas pracy (1401 § 1 KP).....	471
16.7.9	Indywidualny rozkład czasu pracy (art. 142 KP).....	472
16.7.10	Weekendowy system czasu pracy (art. 144 KP).....	472
16.7.11	System skróconego tygodnia pracy (art. 143 KP).....	473
16.7.12	Skrócony czas pracy (art. 145 KP).....	473
16.7.13	Praca zmianowa (art. 146 KP).....	473
16.7.14	Czas pracy pracownika mobilnego.....	473
16.7.15	Szczególna ochrona (art. 148 KP).....	476
16.7.16	Szczególne uprawnienia rodziców dzieci niepełnosprawnych w zakresie elastycznego kształtowania czasu pracy - art. 1421 KP.....	476
16.8	Dokumentacja dotycząca czasu pracy (art. 149 KP).....	477
16.9	Okresy odpoczynku i przerwy w pracy.....	481
16.9.1	Odpoczynek dobowy (art. 132 KP).....	481
16.9.2	Odpoczynek tygodniowy (art. 133 KP).....	483
16.9.3	Przerwa – 15 minut (art. 134 KP).....	483
16.9.4	Przerwa pięciominutowa.....	485
16.9.5	Przerwa w pracy - 60-minutowa (art. 141 KP).....	485
16.9.6	Przerwa na załatwienie spraw osobistych.....	486
16.10	Czas pracy niepełnosprawnych	487
16.11	Praca w niedziele i święta.....	488
16.12	Ograniczenia pracy w handlu w placówkach handlowych.....	491
16.13	Wyjątki od zakazu handlu.....	492
16.14	Sankcje.....	492
16.15	Praca w godzinach nadliczbowych.....	493
16.15.1	Nadgodziny dobowe czy średniotygodniowe?.....	499
16.15.2	Wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych czy czas wolny?.....	500
16.15.3	Brak płatnych nadgodzin.....	502
16.15.4	Nadgodziny – podsumowanie.....	503
16.16	Dyżur.....	506
16.17	Przestój.....	513
16.18	Praca w porze nocnej.....	515
16.18.1	Pora nocna – definicja.....	515
16.18.2	Rekompensowanie pracy w porze nocnej.....	515
16.18.3	Dodatek za pracę w porze nocnej – zasady obliczania.....	515
16.19	Czas pracy - podsumowanie.....	518
17.	Ustanie stosunku pracy.....	520
17.1	Porozumienie stron.....	523
17.2	Rozwiązywanie umów o pracę za wypowiedzeniem.....	527
17.2.1	Zmiany w wypowiedzaniu umów o pracę obowiązujące od 22 lutego 2016 r.....	527
17.2.2	Najważniejsze zmiany w rozwiązywaniu umów wprowadzone nowelizacją work-life balance.....	528
17.2.3	Rozwiązywanie umowy o pracę na okres próbny.....	529
17.2.4	Rozwiązywanie umowy o pracę na czas określony.....	529
17.2.5	Rozwiązanie umowy na czas określony na zastępstwo.....	530
17.2.6	Możliwość zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia.....	530
17.2.7	Rozwiązanie umowy o pracę na czas nieokreślony.....	531
17.2.8	Zakaz wypowiedzania umowy o pracę.....	546
17.2.9	Pomocnicze wzory wypowiedzeń.....	551
17.3	Ponowne zatrudnienie	558
17.4	Modyfikacja treści umowy o pracę.....	558
17.5	Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę.....	561
17.5.1	Rozwiązanie umów terminowych.....	561
17.5.2	Rozwiązanie umów terminowych - odszkodowanie z tytułu naruszenia przepisów o wypowiedzaniu umów terminowych.....	563
17.6	Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia.....	565

17.7 Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z przyczyn niezawinionych przez pracownika.....	577
17.8 Rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia przez pracownika.....	578
17.9 Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia.....	579
17.10 Wygaśnięcie umowy o pracę.....	579
17.10.1 Tymczasowe aresztowanie.....	580
17.10.2 Odbywanie kary pozbawienia wolności, zaginięcie, porzucenie pracy.....	581
17.11 Zarząd sukcesyjny.....	581
17.12 Zwolnienia grupowe.....	584
17.13 Odszkodowanie za skrócenie okresu wypowiedzenia.....	587
17.14 Wybrane orzecznictwo w zakresie rozwiązywania umów.....	587
17.15 Ustanie stosunku pracy – podsumowanie.....	589
18. Pracownik z orzeczeniem niepełnosprawności.....	598
18.1 Czas pracy osoby niepełnosprawnej.....	604
18.2 Wynagrodzenie.....	604
18.3 Dodatkowy urlop wypoczynkowy.....	605
18.4 Płatne zwolnienia od pracy.....	605
18.5 Korzyści dla pracodawcy zatrudniającego niepełnosprawnych.....	605
18.5.1 Niższe lub brak wpłat na PFRON.....	605
18.5.2 Niezbędne, racjonalne usprawnienia.....	607
18.5.3 Inne zachęty dla pracodawcy.....	607
19. Młodociani.....	609
19.1 Obowiązki pracodawców.....	612
19.1.1 Rozwiązanie umowy.....	613
19.1.2 Szczególna ochrona zdrowia.....	614
19.1.3 Czas pracy i czas nauki.....	614
19.1.4 Prace wzbronione.....	615
19.1.5 Urlop wypoczynkowy.....	615
19.2 Rzemieśnicze przygotowanie zawodowe.....	615
19.3 Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe.....	615
20. Wynagrodzenie.....	617
20.1 Regulamin wynagradzania.....	617
20.2 Zasada równości, zakaz dyskryminacji a zasada adekwatności.....	622
20.2.1 Tajemnica wynagrodzeń.....	626
20.3 Ochrona i termin wypłaty wynagrodzenia.....	628
20.4 Zasady wypłaty wynagrodzenia.....	629
20.5 Termin wypłaty wynagrodzenia ostatniego wynagrodzenia.....	630
20.6 Konsekwencje niewypłacania wynagrodzenia przez pracodawcę.....	631
20.7 Jakie są systemy wynagradzania?.....	632
20.8 Okres przechowywania dokumentacji płacowej.....	634
20.9 Obligatoryjne składniki wynagrodzenia pracownika.....	635
20.10 Pasek płacowy czy informacja miesięczna?.....	638
20.11 Obliczanie obligatoryjnych składników wynagrodzenia – podstawy prawne.....	641
21. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.....	657
21.1 Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym.....	657
21.2 Zestawienie porównawcze zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym.....	658
21.3 Umowa zlecenia z osobą niebędącą pracownikiem zleciodawcy, nieposiadającą innych tytułów do objęcia ubezpieczeniami.....	671
21.4 Zbiegi tytułów do ubezpieczeń.....	672
21.4.1 Umowa zlecenia i umowa o pracę u jednego pracodawcy.....	673
21.4.2 Umowa zlecenia z innym podmiotem niż własny pracodawca.....	678
21.4.3 Kilka umów zlecenia.....	681
21.5 Istota terminu wypłaty wynagrodzenia przy zbiegu tytułów do ubezpieczeń społecznych.....	683
21.6 Umowa o dzieło zawarta z własnym pracownikiem.....	683
21.7 Umowa zlecenia/o dzieło zawarta ze studentem nie będącym pracownikiem zleciodawcy.....	685
21.7.1 Zbieg zleceń - zasady obowiązujące od 1.1.2016 r.....	689
21.8 Umowa zlecenia i przebywanie na urlopie wychowawczym.....	690
21.9 Umowa zlecenia i przebywanie na urlopie macierzyńskim.....	691
21.9.1 Podstawa wymiaru składki osób pobierających zasiłek macierzyński.....	691
21.9.2 Stopy procentowe składek na ubezpieczenia społeczne oraz sposób finansowania składek.....	692
21.10 Przychody zwolnione od składek.....	697

21.11	Druki przesyłane do ZUS.....	698
21.11.1	Kod zawodu w drukach ubezpieczeniowych.....	700
21.11.2	Terminy wysyłania deklaracji, rozliczenia i opłacania składek.....	700
21.12	Składka na ubezpieczenie zdrowotne.....	701
21.12.1	Uchylenie druku ZUS ZZA od 1 stycznia 2022 r.....	702
21.13	Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	703
21.13.1	Fundusz Pracy.....	703
21.13.2	Fundusz Solidarnościowy.....	705
21.13.3	Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	705
21.13.4	Zwolnienie z opłacania składek na FP, FS i FGŚP.....	706
21.13.5	Fundusz Emerytur Pomostowych.....	707
21.14	Terminy składania dokumentów rozliczeniowych i opłacania należnych składek.....	708
21.15	ZUS - zmiany od 18 września 2021 r. i w 2022 r.....	708
21.16	Zasiłki – zmiany od 1 stycznia 2022 r.....	709
22.	Umowy cywilnoprawne.....	712
22.1	Umowy cywilnoprawne a umowa o pracę.....	712
22.2	Umowa zlecenia.....	717
22.3	Umowa zlecenia a umowa o pracę.....	725
22.4	Minimalna stawka godzinowa dla zleceniobiorców i samozatrudnionych w 2024 r.....	731
22.5	Umowa o dzieło.....	740
22.6	Zgłaszanie umów o dzieło do ZUS od 1 stycznia 2021 r. - nowy formularz RUD.....	744
22.7	Porównanie umowy o pracę, umowy zlecenia i umowy o dzieło.....	747
22.8	Kiedy zastosować umowę zlecenie a kiedy umowę o dzieło?.....	751
22.9	Przykłady prac wykonywanych na podstawie różnych umów.....	758
22.10	Umowa agencyjna.....	762
22.11	Samozatrudnienie.....	763
22.12	Umowa o praktykę absolwencką.....	765
22.13	Wolontariat.....	767
22.14	Kontrakt menedżerski.....	769
22.15	Inne umowy o świadczenie usług.....	770
22.16	Członek zarządu - oskładkowanie.....	770
23.	Pracownicze plany kapitałowe.....	772
23.1	PPK a system emerytalny.....	772
23.2	PPK – pracownicze plany kapitałowe.....	772
23.3	Zasady PPK.....	773
23.4	Aktorzy PPK.....	773
23.5	Terminy.....	776
23.6	Procedura wyboru instytucji finansowej.....	776
23.6.1	Kryteria wyboru instytucji finansowej.....	777
23.7	Umowa o zarządzanie PPK.....	782
23.8	Umowa o prowadzenie PPK.....	783
23.9	Osoby zatrudnione i podmioty zatrudniające.....	784
23.10	Wpłaty do PPK.....	786
23.10.1	Wpłaty do PPK finansowane przez pracodawcę.....	790
23.11	PPK - zmiany wprowadzone od 4 czerwca 2022 r.....	794
23.12	Lista płac.....	795
23.12.1	Podstawa naliczenia wpłat do PPK.....	795
23.12.2	Kiedy powstaje przychód z wpłat pracodawcy do PPK?.....	795
23.12.3	Opodatkowanie wpłat pracodawcy do PPK gdy nie ma przychodu (wyплаты), z którego można potrącić zaliczkę.....	796
23.12.4	Wpłaty do PPK a „Zerowy PIT dla młodych”.....	797
23.12.5	Umowa zlecenia a PPK.....	799
23.13	Termin wypłaty listy płac a termin dokonania wpłat do PPK.....	800
23.13.1	Kiedy pracodawca nie pobierze wpłaty do PPK od pracownika, a naliczy wpłatę finansowaną ze swoich środków?.....	801
23.13.2	Limit roczny wpłat do PPK.....	802
23.14	Wykazywanie w raporcie ZUS RCA wpłaty do PPK finansowanej przez podmiot zatrudniający.....	803
23.15	Wpłata powitalna i dopłaty roczne.....	805
23.16	Obowiązki informacyjne podmiotu zatrudniającego.....	806
23.17	Wyłączenia systemowe.....	807
23.17.1	Autozapis.....	808

23.17.2 Rezygnacja z PPK.....	808
23.18 Dokumenty, druki i oświadczenia – okres przechowywania.....	809
23.19 Portal PPK.....	810
23.20 PPK – podsumowanie.....	810
24. Praca zdalna w Kodeksie pracy.....	812
24.1 Praca zdalna – definicja i rodzaje.....	812
24.2 Praca zdalna kodeksowa, kosztowa.....	817
24.2.1 Postać dokumentacji dotyczącej pracy zdalnej.....	819
24.2.2 Pracownicy szczególnie uprawnieni do pracy zdalnej.....	820
24.2.3 Praca zdalna w ramach elastycznej organizacji pracy.....	821
24.3 Tryb wprowadzenia i sposoby określenia zasad wykonywania pracy zdalnej.....	822
24.4 Regulamin wyboru przedstawicieli pracowników.....	825
24.5 Zakończenie wykonywania pracy zdalnej.....	830
24.6 Świadczenia pieniężne z tytułu wykonywania pracy zdalnej.....	832
24.6.1 Przykładowe wyliczenia ryczałtu za pracę zdalną.....	837
24.7 Czy pomniejszać świadczenia za PZ za czas nieświadczenia pracy?.....	839
24.8 Zasady kontroli w trakcie wykonywania pracy zdalnej.....	841
24.9 Czas pracy w trakcie pracy zdalnej.....	843
24.10 Praca zdalna na polecenie pracodawcy.....	848
24.11 Praca zdalna okazjonalna.....	852
24.12 Świadczenia z tytułu pracy zdalnej w stanowiskach fiskusa.....	857
24.13 Praca zdalna wprowadzona jako elastyczna organizacja pracy na podstawie nowelizacji work-life balance.....	858
24.14 Nowelizacja rozporządzenia o świadectwie pracy w związku z nowelizacją work-life balance i wprowadzeniem pracy zdalnej do Kodeksu Pracy.....	859
24.15 Praca zdalna – porównanie różnych rodzajów pracy zdalnej.....	860
24.16 Praca zdalna wprowadzona jako elastyczna organizacja pracy na podstawie nowelizacji work-life balance.....	864
25. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.....	867
25.1 Formy działalności socjalnej pracodawcy.....	867
25.2 Kto jest zobowiązany utworzyć Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych?.....	868
25.3 Świadczenie urlopowe jako alternatywa dla działalności socjalnej.....	868
25.4 Pracodawca, komisja socjalna, związki zawodowe.....	870
25.5 Na co można przeznaczać środki Funduszu?.....	873
25.5.1 Co oznacza zwrot „działalność socjalna”?.....	873
25.5.2 Jakie wydatki można finansować z Funduszu?.....	874
25.5.3 Co oznacza zwrot „zakładowe obiekty socjalne”?.....	875
25.6 Czy warto badać potrzeby socjalne pracowników i byłych pracowników?.....	875
25.7 Kto może korzystać ze środków ZFŚS?.....	877
25.7.1 Czy pracownicy i byli pracownicy emeryci i renciści powinni otrzymywać takie same świadczenia według tych samych kryteriów?.....	879
25.7.2 Emeryt – były pracownik ma prawo do świadczeń z ZFŚS, nawet jeśli jednocześnie zatrudniony u innego pracodawcy na podstawie umowy o pracę.....	880
25.7.3 Jakie wydatki nie powinny być finansowane z ZFŚS?.....	880
25.7.4 Regulamin ZFŚS.....	882
25.8 Kryteria przyznawania środków z Funduszu uprawnionym.....	882
25.9 Opisy na ZFŚS.....	882
25.9.1 Odpisy obowiązkowe.....	884
25.9.2 Zwiększenia fakultatywne.....	884
25.10 Podstawa naliczenia odpisu na Fundusz w 2024 r.	885
25.11 Czy różny odpis na ZFŚS na pracownika i emeryta uzasadnia różnice w świadczeniach dla pracowników i byłych pracowników i rencistów.....	886
25.12 Brak możliwości ograniczenia działalności socjalnej w 2024 r. ze względu na COVID-19.....	887
25.13 Zestawienie zmian w podatkach i ustawie o ZFŚS 2023 i 2024 r.	888
25.14 SN o kryterium socjalnym i minimalizacji danych.....	890
25.15 UODO o ZFŚS, w tym o cyklicznych przeglądach.....	893
26. Podróże służbowe.....	897
26.1 Podróże służbowe - definicje.....	897
26.2 Rozporządzenie o podróżach służbowych.....	899
26.2.1 Podróże służbowe – przepisy wspólne.....	900
26.2.2 Podróż krajowa.....	904

26.3	Podwyższenie limitu diety krajowej od 1 stycznia 2023 r. i diety zagranicznej od 29 listopada 2022 r.....	908
26.4	Podróż zagraniczna.....	908
26.5	Czas pracy a podróż służbowa.....	915
26.6	Podróż służbowa a oddelegowanie.....	916
26.6.1	Oddelegowanie do pracy za granicą.....	918
27.	COVID-19.....	920
27.1	Odwołanie stanu epidemii.....	920
27.2	Początek i koniec stanu zagrożenia epidemicznego.....	920
27.2.1	Badania okresowe pracowników w związku z odwołaniem stanu zagrożenia epidemicznego.....	920
28.	Kontrole.....	922
28.1	Kontrola w firmie a ochrona danych osobowych.....	922
28.2	Kontrola przestrzegania prawa pracy i rozstrzygania sporów.....	923
28.3	Kontrole PIP, US, ZUS – najczęściej kontrolowane kwestie.....	927
29.	Zamówienie książek.....	941